

De 20 programmapunten van de PVDA+ voor de regionale verkiezingen 2009

www.pvda.be

pvda+

Eerst de mensen, niet de winst

De 20 programmapunten van de PVDA+ voor de regionale verkiezingen 2009

INLEIDING

Op 7 juni 2009 gaan we in België naar de stembus voor de regionale verkiezingen. We kiezen vertegenwoordigers voor het parlement van het Vlaamse gewest (de Vlaamse raad), het Waalse parlement, het parlement van het Brussels hoofdstedelijk gewest (de Brusselse gewestraad), en het parlement van de Duitstalige gemeenschap.

Voor deze regionale verkiezingen stellen we tien inhoudelijke prioriteiten. Ze worden vertaald in 20 programmapunten die – geheel of gedeeltelijk – onder de politieke bevoegdheid vallen van de gewest- en gemeenschapsregeringen.

De bevoegdheid voor een aantal beleidsdomeinen is in ons land gespreid over meerdere overheidsniveaus: deels op het landelijke, federale niveau en deels op het niveau van gewest of gemeenschap. Zo zijn onder meer de beleidsbevoegdheden op het gebied van tewerkstelling, van energie en van gezondheid versnipperd over verschillende niveaus.

Met het oog op de inhoudelijke samenhang van onze voorstellen hebben we in dit gewestelijk verkiezingsprogramma onze voorstellen ook voor deze beleidsdomeinen gegroepeerd, ongeacht de federale, gewestelijke of gemeenschapsbevoegdheid.

In het laatste punt van dit programma gaan we ook in op onze standpunten in verband met de discussie over de overheveling van bevoegdheden naar het gewestelijk niveau (de staatshervorming).

Algemeen overzicht

- 1. Nieuwe banen in de gezondheidszorg, het onderwijs en bij de overheid**
- 2. De werkloosheid bestrijden, niet de werklozen**
- 3. Energie: verlaging van de btw naar 6 procent. Controle op de energieprijzen**
- 4. Degelijke en betaalbare woningen**
- 5. Het Finse onderwijssysteem als model**
- 6. Hoger onderwijs toegankelijk maken voor iedereen**
- 7. Wetenschappelijk onderzoek ten dienste van de behoeften van de samenleving**
- 8. Meer kinderopvang**
- 9. Goedkopere gezondheidszorgen van een hogere kwaliteit**
- 10. Ouderenzorg: de kost van een rusthuis moet lager dan het pensioeninkomen**
- 11. De zorgverzekering: in de sociale zekerheid en voor iedereen**
- 12. Degelijke opvanghuizen voor mindervaliden**
- 13. Tegen de armoede: bestaansminimum van 1024 euro per maand**
- 14. Bus, tram en metro: een fijnmazig en toegankelijk openbaar vervoer**
- 15. Vrije tijd op mensenmaat, met sportverenigingen, jeugdhuizen en muziekgroepen, wandelclubs en seniorenorganisaties...**
- 16. Milieu: een ambitieus plan om de woningen te isoleren**
- 17. Water een luxe? Waarom de riooltaksen geen goede zaak zijn**
- 18. Garanties voor voedselveiligheid in de landbouw**
- 19. Gemeentelijke solidariteit**
- 20. Waarom splitsen? Is ons landje nog niet klein genoeg?**

1. Nieuwe banen in de gezondheidszorg, het onderwijs en bij de overheid

Door de crisis gaan in ons land dit jaar 100.000 werkplaatsen verloren. Al maanden doet de regering niks rond de toenemende werkloosheid. De regering doet ook niks aan de afvloeiing van uitzendkrachten en tijdelijke werknemers. De bestaansonzekerheid groeit voor veel gezinnen.

Grote bedrijven blijven ondertussen volop dividenden uitkeren aan de aandeelhouders. Voor 2008 keren 18 van de 20 sterbedrijven van de Belgische beurs samen 2,75 miljard euro dividenden uit. Dat is minder dan voor 2007, maar twee op de drie bedrijven betalen evenveel of meer dan in het gloriejaar 2007. Krankzinnig.

Bij bedrijven als Bekaert en Arcelor vallen ontslagen terwijl zij dividenden uitkeren aan hun aandeelhouders. Dat geld kan toch gebruikt worden om de tewerkstelling in stand te houden.

Is het niet aan de overheid te zorgen voor blijvende tewerkstelling? Moet de overheid alleen maar zorgen voor "een gunstig ondernemingsklimaat"? Het tegendeel is waar.

Al de belastingverminderingen en patronale lastenverlagingen voor de sociale zekerheid hebben geen effect gehad op de tewerkstelling. De teller van de sociale lastenverlaging staat al op 7 miljard euro. Wie ziet een effect op de tewerkstelling?

Van de nieuwe jobs die er de afgelopen jaren bijkwamen, valt een groot gedeelte onder het systeem van de dienstencheques. Maar er moet aan toegevoegd: 50 procent van de mensen die betaald worden met dienstencheques, had voordien betaald werk. Nog eens 16 procent had voorheen werk via een Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap. Uiteindelijk was maar een kwart van de werknemers met dienstencheques voorheen uitkeringsgerechtigd werkloos.

In de gezondheids- en welzijnsector kwamen er wel banen bij. De tewerkstelling is er de laatste tien jaar met 52 procent gegroeid. Dankzij de beweging van de Witte Woede kwamen er in deze sector klare afspraken: sociale lastenverlaging mét verplichte omzetting in tewerkstelling. In deze sector liggen ook vandaag nog grote mogelijkheden voor de overheid om werk te scheppen.

Dat zou bij elke nieuwe overheidsinvestering moeten gelden: garanties voor het scheppen van werk. De overheid moet ophouden met de bodemloze putten van de privébedrijven te vullen.

De sociale sector, het onderwijs, de ziekenhuizen, de rust- en verzorgingsinstellingen, de cultuursector, de post, het openbaar vervoer en de andere openbare diensten hebben te weinig mensen en te weinig middelen. De overheid dient in deze sectoren het voorbeeld te geven. Overal waar dat sociaal en ecologisch noodzakelijk is, moeten de diverse overheden zorgen voor nieuwe projecten en voor nieuwe tewerkstelling.

De overheid investeert vandaag veel te weinig in milieuprojecten, in sociale nutsbedrijven, in de bouw van sociale woningen.

Voor de talrijke gezinnen die hun werk en hun inkomen dreigen te verliezen, moet de "sociale noodtoestand" worden uitgeroepen, op alle overheidsniveaus.

Voorstellen van de PVDA+

1. Opschorting van alle afdankingen, zowel in de privésector als bij de overheid. Een gegarandeerd vervangingsinkomen van 90 procent van het laatste nettoloon in geval van tijdelijke werkloosheid, te betalen door de dividenden van de grote aandeelhouders.

2. De PVDA+ stelt voor dat er 100.000 nieuwe banen komen in de gezondheidsector, in het onderwijs

en bij de openbare diensten. Dat banenplan kan worden gefinancierd door de inkomsten uit een for-
tuinenbelasting van 2 procent, vanaf 1 miljoen euro.

3. De PVDA+ wil de pensioenleeftijd brengen op 60 jaar voor de mannen en 55 jaar voor de vrouwen.
Wij willen mannen vanaf 55 jaar het recht geven om vervroegd op pensioen te gaan en vrouwen vanaf
50 jaar . Hieraan moet voor de werkgevers de vervangende tewerkstelling van een jongere werkne-
mer worden gekoppeld.

4. De federale en gewestelijke overheden dienen een economisch beleid te voeren dat gericht is op
collectieve behoeften: sociale huisvesting, duurzame energieprojecten, renovatie van gebouwen. De
overheid dient meer middelen vrij te maken voor wetenschappelijk onderzoek.

5. De overheden sluiten met privéondernemingen contracten af voor de uitvoering van overheidsop-
drachten, voor werken of diensten. Op jaarbasis gaat het om contracten voor een totaalbedrag van
15 miljard euro. De aannemers van deze overheidsopdrachten moeten door de regeringen verplicht
worden om in de sociale clausules bij deze overeenkomsten maatregelen op te nemen in verband met
het tewerkstellingsniveau, de arbeidsomstandigheden en de milieucondities.

2. De werkloosheid bestrijden, niet de werklozen

De tewerkstellingsdiensten VDAB in Vlaanderen, Forem in Wallonië en Actiris in Brussel drijven hun programma's voor de activering van werklozen op. Deze activering krijgt meer en meer het karakter van een jacht op werklozen. In 2007 liepen meer werkzoekenden een sanctie op dan in de drie voorgaande jaren samen. En in 2008 lag het aantal sancties nog eens 50 procent hoger dan in 2007. In 2008 werden 22.633 werklozen geschorst na melding door een regionale tewerkstellingsdienst, en nog eens 9.301 omdat ze een uitnodiging niet beantwoordden.

Het aantal werklozen dat na een sanctie op het OCMW terechtkomt, is verdrievoudigd.

Het sanctieluik van de activeringsprogramma's draait op volle toeren. Maar het sociale luik voor de begeleiding van de werkzoekenden draait vierkant. Van het totaalbudget voor de activering van werklozen, gaat amper 18 procent naar de opleiding. Ter vergelijking: in het Europa van de vijftien ligt dat gemiddeld op 40 procent. De VDAB stelt slechts aan de helft van de werklozen een beroepsopleiding voor, zo toonde een onderzoek van het ABVV. In 2007 volgde slechts 8 procent van de werkzoekenden een opleiding. Vroegere akkoorden en het generatiepact verplichten de werkgevers 1,9 procent van de loonkosten aan opleidingen te spenderen. deze doelstelling wordt al jaren niet gehaald.

Het sociale luik voor de begeleiding van werkzoekenden is nog het minst aangepast aan de mensen die het het moeilijkst hebben om werk te vinden. In de voorstellen wordt dikwijls geen rekening gehouden met de gezinslast. Veel werkloze vrouwen geven wegens de dreiging van uitsluiting hun recht op degelijk werk op. De activeringsprogramma's verwijzen deze vrouwen naar onzekere arbeidsstatuten: uitzendarbeid, werk met dienstencheques enzovoort.

De versnippering van de bevoegdheden over de verschillende beleidsniveaus ondergraaft de opleidingsmogelijkheden. Zo kan de federale minister van Tewerkstelling en Arbeid werklozen verplichten een opleiding te volgen terwijl de gemeenschapsminister, bevoegd voor deze materie, niet over de middelen beschikt om het aanbod van vorming en opleiding degelijk uit te werken.

Voorstellen van de PVDA+

1. De PVDA+ stelt voor de activeringsprogramma's voor werklozen stop te zetten en ze te vervangen door programma's voor de begeleiding van werkzoekenden waarin respect getoond wordt voor de werklozen en voor hun streefdoelen en problemen.

2. Er moeten meer opleidingen komen. De kosten voor beroepsopleiding moeten gedragen worden door de overheid en de bedrijven. Langdurig werklozen kunnen voor een individuele beroepsopleiding thans nauwelijks terecht in bedrijven.

3. De privatisering van het plaatsingsbeleid via interimkantoren is nefast. Het leidt ertoe dat deze kantoren zich enkel met de gemakkelijkst plaatsbare werklozen bezighouden. Opleiding komt bij commerciële begeleiders niet meer aan bod. Er moet een einde komen aan deze privatisering.

4. We willen de regionale tewerkstellingsdiensten VDAB, Forem en Actiris tot één enkele federale instelling fusioneren, die werk aanbiedt in geheel het land, aan werkzoekenden uit alle regio's.

3. Energie: verlaging van de btw naar 6 procent. Controle op de energieprijzen

Onze energiefactuur is op één jaar tijd met 30 procent gestegen. Toch betalen we in België nog altijd 21 procent btw op gas en elektriciteit. Dat is het btw-tarief voor luxegoederen zoals kaviaar. In België bestaat een lager btw-tarief van 6 procent voor "primaire levensbehoeften en diensten" zoals water, medicijnen en voedingsmiddelen. Dat tarief moet ook voor gas en elektriciteit gelden. Meer dan 200.000 mensen zetten hun handtekening onder onze internetpetitie www.6procent.be .

In 2008 konden meer dan honderdduizend personen hun factuur voor gas en elektriciteit niet op tijd betalen. Gevolg: zij zijn niet langer welkom bij hun privé-energieleverancier. Dankzij de hoge energieprijzen boekt Electrabel een jaarlijkse winst van meer dan 2 miljard euro. Dat is 500 euro winst op de energiebesteding van elk gezin!

De liberalisering van de energieprijzen gaf aanleiding tot een kluwen van allerlei prijsaanbiedingen en ingewikkelde en ondoorzichtige contracten. Maar de liberalisering zorgde vooral voor een plotse prijsstijging.

Voorstellen van de PVDA+

1. De btw op de energiefactuur moet naar 6 procent, zoals in Luxemburg. De kost van deze maatregel moet betaald door Electrabel.
2. Vaste tarieven voor gas en elektriciteit met contracten voor drie jaar. In die tarieven moet alles inbegrepen zijn: de energieprijs, de distributie, de transportkosten, de belastingen en de taksen.
3. Eén enkel nationaal tarief voor de distributie. Dat tarief mag niet afhangen van de verblijfsplaats van de verbruiker.
4. Verbod op het afsnijden van gas en elektriciteit. Voor sociale uitkeringstrekkers dient de overheid een sociaal tarief vast te leggen. Dat tarief moet automatisch worden toegekend aan wie er recht op heeft. De kosten ervan moeten gedragen worden door de leveranciers.
5. We stellen voor dat de kosten voor isoleringwerken aan woningen worden voorgesloten door de staat, via een energiefonds dat gefinancierd wordt door Electrabel met de extra winsten van het bedrijf sinds de kerncentrales zijn afgeschreven.
6. De overheid moet een openbaar bedrijf voor duurzame energie oprichten, belast met de overheidsinvesteringen in hernieuwbare energiebronnen.
7. Het energiebeleid moet een federale materie worden.

4. Degelijke en betaalbare woningen

Volgens de grondwet heeft elke Belg recht op behoorlijke huisvesting. Maar met onbetaalbare huurprijzen wordt dat een papieren recht. Het gedeelte van het loon dat mensen aan wonen besteden, verdubbelde tussen 1976 en 1997. Voor een derde van de jonge gezinnen is het verwerven van een eigen woning financieel onmogelijk geworden.

Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek stegen in de periode 1997-2001 de verkoopprijzen van woningen in België met 32 procent. In diezelfde periode steeg de index van de consumptieprijzen slechts met 8,3 procent. De prijzen voor bouwgronden stegen nog sterker: met 72,8 procent. Het aantal gezinnen dat meer dan 20 procent van het inkomen aan woonkosten moet uitgeven, groeit spectaculair. Meer dan de helft van de private huurders is in dat geval. De grootste prijsstijgingen deden zich voor in het goedkopere segment van de huizenmarkt.

Voor iedereen een betaalbaar dak boven het hoofd, dat zou toch maar normaal zijn. Een gezin zou niet meer dan 20 procent van zijn inkomen aan huur mogen besteden. Dat was 30 jaar geleden nog maar 10 procent. En het kan! Meer sociale woningen, een huurwet die maximumprijzen vastlegt en een gemakkelijker toegang tot sociale leningen zijn daarvoor nodig.

Sociale woningen kunnen de lagere inkomens op een betaalbare manier aan een degelijke woning helpen. Een alleenstaande die van een leefloon moet rondkomen, besteedt op de privémarkt 61 procent van zijn inkomen aan huur. Voor een sociale huurwoning zou hij 33 procent van zijn inkomen moeten besteden.

Ons land heeft een schrijnend tekort aan sociale woningen. Onze huisvesting gaat slechts voor 5,7 procent over sociale woningen. In de meeste Europese landen is dat percentage veel hoger (Nederland 35 procent, Engeland 20 procent). In Nederland, Zweden en Groot-Brittannië besteden de regeringen meer dan 3 procent van het bbp aan huisvesting. Ook middeninkomens hebben er toegang tot de sociale huisvesting. België zit met nauwelijks één percent van het bbp in de staart van het Europese peloton.

In Vlaanderen staan 70.000 mensen op een wachtlijst voor een sociale woning. Maar als we rekening houden met de doelgroep voor het sociale wonen, zoals de overheid ze omschrijft, hebben 320.000 mensen recht op een sociale woning. Aan het huidige ritme van 1225 woningen meer per jaar, moeten die mensen dus nog 155 jaar wachten.

Sinds de jaren 90 is het budget voor sociale woningen in de eerste plaats gebruikt voor het renoveren van bestaande sociale woningen. Dat lost het gebrek aan sociale woningen niet op. In de aanloop naar de verkiezingen voeren de meeste partijen het betaalbaar wonen hoog in het vaandel. "Meer sociale woningen" krijgt bij elke verkiezing de prijs voor de meest gedane en ook vlugst vergeten belofte. Meestal is vier jaar later nauwelijks tien procent van de aangekondigde plannen gerealiseerd. In Gent beloofde het vorige gemeentebestuur werk te maken van 2000 nieuwe sociale woningen. Na 6 jaar waren er netto 200 bijgekomen.

Om meer sociale woningen te realiseren, moeten er delen van kavels voorbehouden worden aan sociale woningen. Maar minister Van Mechelen van Ruimtelijke ordening verhindert gemeentes dit afdwingbaar te maken.

Het is dringend: sociale huisvestingsmaatschappijen moeten ook echt woningen gaan bouwen. Er moet meer financiële ondersteuning komen vanuit de Vlaamse regering voor sociale huisvestingsmaatschappijen. Het financieringssysteem voor de sociale huisvesting moet de huisvestingsmaatschappijen in staat stellen sociaal – en financieel sluitend – te kunnen verhuren.

Het gedeelte van de sociale huurprijs in het inkomen moet dalen. De sociale huurprijs moet gebaseerd

worden niet op de marktwaarde maar op objectieve maatstaven: wachttijd, inkomen, gezinsgrootte, de kwaliteit van de woning en een aantal specifieke omstandigheden (ouderen, mindervaliden).

De PVDA steunt daarom het verzet van de huurders van sociale woningen tegen het nieuwe sociale huurbesluit van de Vlaamse regering. De uitgangspunten van dat besluit zijn verwerpelijk.

Voorstellen van de PVDA+

1. Er is dringend een nieuwe huurwet nodig. Deze nieuwe huurwet moet bepalen dat de overheid onafhankelijke huisvestingsinspecteurs aanduidt, die de maximum huurprijzen vastleggen op basis van objectieve criteria zoals de kwaliteit van de woning, de ligging en de mate waarin de woning werd geïsoleerd. Deze huurcode wordt dan het richtsnoer voor het bepalen van de huurprijzen op de privéwoningmarkt.

De nieuwe huurwet moet ook speculatie en leegstand op de privéhuurmarkt tegengaan.

In afwachting van deze wet stellen we voor dat de regering de huurprijzen blokkeert en alleen de indexering ervan toestaat.

2. De PVDA+ wil 100.000 nieuwe sociale woningen in de komende vijf jaar. Per 5000 nieuwe woningen kunnen 10.000 bouwvakkers worden aangeworven.

Nieuwe sociale woningen verhogen ook het aanbod aan woningen. Dat zal de prijzen op de privémarkt doen dalen.

3. De huurprijs voor een sociale woning mag niet hoger liggen dan 20 procent van het inkomen van de sociale huurders. Deze huurprijs voor sociale woningen mag niet worden berekend op basis van hun marktwaarde maar op basis van objectieve maatstaven.

4. De PVDA+ wil goedkopere hypothecaire leningen via een openbare kredietinstelling.

Het verkrijgen van deze sociale leningen moet vergemakkelijkt worden. We stellen ook een gratis verzekering tegen "inkomensverlies" voor. Die verzekering moet toepasbaar zijn op de aankoop van huizen voor een prijs onder 250.000 euro.

Premies voor renovatie of voor energiebesparende maatregelen moeten uitgaan van het principe van de derde betaler voor alleenstaanden met een maandelijks inkomen onder 1.600 euro en voor gezinnen met een maandinkomen onder 2.500 euro.

5. Het Finse onderwijsstelsel als model

De school- en studiekosten zijn in de voorbije vijftien jaar verdubbeld. We hebben af te rekenen met overbevolkte klassen. Meer leerlingen moeten hun jaar overdoen en velen van hen maken hun middelbare school niet af. We zien grote kwaliteitsverschillen tussen de verschillende scholen.

Als men de resultaten van het Europese PISA-onderzoek als maatstaf gebruikt, dan is het Vlaamse onderwijs één van de best presterende ter wereld. Een vrij grote kopgroep van Vlaamse 15-jarigen reageerde heel efficiënt op specifieke tests, die bepaalde vaardigheden meten voor lezen en wiskunde. Maar het Vlaams onderwijs is ook een van de meest ongelijke van de wereld, gaf dat PISA-onderzoek aan. De kloof tussen de beste en de slechtste resultaten van Vlaamse leerlingen is bijzonder groot. Meer dan één op vier leerlingen heeft op de leeftijd van 15 jaar schoolachterstand opgelopen. Onderwijsresultaten worden in grote mate bepaald door de sociale afkomst van leerlingen. Kinderen van arbeiders doen het minder goed dan kinderen van hogeschooleden en ook kinderen met een andere etnische afkomst doen het veel slechter. Ons onderwijs reproduceert de ongelijkheden in de maatschappij, terwijl we van onderwijs net verwachten dat het de kansen en competenties moet bieden om op te klimmen op de sociale ladder.

Het is nochtans mogelijk het anders te doen. Finland heeft het hoogste onderwijsniveau van Europa, zo wees het PISA-onderzoek uit. En ook de ongelijkheid in het onderwijs ligt er zeven maal lager dan bij ons. Waarom? Kinderen uit alle milieus en van alle regio's hebben er hetzelfde recht op studeren. Er is een schoolplicht tot de leeftijd van 16 jaar. Tot die leeftijd volgen alle leerlingen een gemeenschappelijk basisprogramma zonder enige opdeling in onderwijstakken (zoals de opdeling bij ons in algemeen, technisch en beroepsonderwijs). En zittenblijven bestaat er niet.

Dat vermindert op de eerste plaats de sociale selectie. Alle jongeren genieten er van een polyvalente basisopleiding.

Vanaf hun 16 jaar hebben de leerlingen de mogelijkheid om met kennis van zaken te kiezen voor het verderzetten van hun studies, ofwel via een aanvullende algemene vorming ofwel via een voortgezette technische opleiding.

Privéscholen werden er opgedoekt. Het onderwijs is er volledig gratis: handboeken, warme maaltijden, de schoolbusdienst, zelfs de schooluitstappen. Waarom zou in België niet mogelijk zijn wat in Finland kan?

De PVDA+ is dan ook voorstander van de toepassing van het Finse onderwijsstelsel in België.

Nog volgens het PISA-onderzoek, staat het onderwijsniveau in de Franstalige gemeenschap slechts gerangschikt op de 23e plaats op de 30 onderzochte onderwijsstelsels.

Dat resultaat is niet toevallig. Door de overheveling van de onderwijsbevoegdheid van het federale niveau naar het niveau van de Franstalige gemeenschap zijn de onderwijsmiddelen er in de jaren 90 gedaald met 25 procent. Er was dan ook een daling van het aantal leerkrachten. Dat verlies aan middelen en mensen kon nooit worden goedge maakt.

In plaats van een financiering door de federale staat in functie van de behoeften, heeft men de voorkeur gegeven aan een enveloppenfinanciering, verdeeld tussen de taalgemeenschappen in ons land. Die enveloppenfinanciering gebeurt op basis van willekeurige criteria die geen rekening houden met de werkelijke toestand en noden op het terrein. Door deze communautarisering ligt in het basisonderwijs de uitgave per leerling in de Franstalige gemeenschap 22,7 procent lager dan in Vlaanderen. Er is geen enkele geldige reden waarom kinderen uit hetzelfde land, alleen maar omdat ze in een ander gewest wonen, niet mogen genieten van dezelfde onderwijskansen in dezelfde schoolomstandigheden.

Tenslotte nog dit: het stimuleren van de samenwerking tussen de overheid en privépartners bij de renovatie van schoolgebouwen via het zogenaamde PPS (publiek-privaat samenwerkingsverband) leidt tot een verrijking van de financiers. PPS maakt scholen nog armer en draagt niet bij tot meer middelen voor het onderwijs.

Voorstellen van de PVDA+

1. Het onderwijs moet volledig gratis zijn: schoolboeken, schriften, syllabi, buitenschoolse activiteiten, schoolgerief enzovoort.
2. Alle kinderen moeten op school de omkadering en individuele begeleiding krijgen die vandaag enkel is weggelegd voor een deel van de kinderen thuis. Het aantal leerlingen per klas moet omlaag: maximum 15 kinderen in een klas van de lagere school en maximum 20 op de middelbare school. Extra studiebegeleiding en huiswerkbegeleiding moeten gratis en op school kunnen gebeuren, en door gekwalificeerd personeel. Vooral in het basisonderwijs moet het aantal uren dat een leerkracht voor de klas staat naar beneden.
3. De PVDA+ is voorstander van een grondige onderwijshervorming. We zijn voor een gemeenschappelijk basisprogramma voor alle leerlingen. Dat moet over 10 jaar gespreid zijn: van 6 tot 16 jaar. Dat programma moet algemene basisvorming combineren met een praktijkgerichte polytechnische opleiding. Dat zou de sociale selectie alvast doen afnemen. Het zou ook de vorming tot mensen met polyvalente vaardigheden bevorderen.
4. We steunen het voorstel van de vereniging "Oproep voor een democratische school" betreffende de inschrijvingen op een school. Dit voorstel gaat uit van het principe dat elke ouder het recht heeft om voor zijn kind een plaats te vinden in een school die gemakkelijk bereikbaar is. Aan de ouders wordt een welbepaalde school voorgesteld, zonder verplichting, maar wel met de garantie dat daar plaats is voor hun kind. De ouders krijgen bedenktijd. In een tweede fase worden de plaatsen die daarbovenop beschikbaar zijn in de school, vrij toegekend aan ouders die het niet eens waren met de hen voorgestelde school. Dit systeem houdt rekening met de beschikbare plaatsen in elke school en met de nabijheid van de domicilie en streeft een sociale mix na. Men kan ook met een aantal voorkeuren van ouders rekening houden, zoals broers en zussen in dezelfde school, de werkplaats van een van de ouders enzovoort. Het gegeven van het confessionele onderwijsnet stelt hier wel een probleem. Dat zou kunnen opgevangen worden door een katholieke school alleen aan te bieden aan ouders die hier voorafgaandelijk hun toestemming voor gaven.
5. De PVDA+ is voorstander van een onderwijs dat integraal wordt gefinancierd door de overheid. We zijn tegenstander van PPS bij de renovatie van schoolgebouwen.
6. Het onderwijs heeft bijkomende middelen nodig om een voldoende onderwijskader te garanderen, in aangename klaslokalen, voor de aanschaf van didactisch materiaal en voor een goede opleiding van leerkrachten. De financiering van het onderwijs dient een federale materie te zijn. De verdeling van de gelden moet gebeuren volgens de werkelijke noden en behoeften. We moeten terugkeren naar de situatie waarin de uitgaven voor onderwijs 7 procent bedragen van het bbp van het land. Momenteel bereikt dat percentage nog geen 5 procent van het bbp.
7. In Brussel moet een onderwijs van hoge kwaliteit tweetalig zijn. Dat zou er het vinden van werk voor schoolverlaters vergemakkelijken. In Vlaanderen en Wallonië moet het aanleren van de tweede landstaal verplicht zijn.
8. We zijn voorstander van een fusie van de schoolnetten in één publieke onderwijsinstelling met een nationaal onderwijsprogramma en nationale eindtermen.

6. Hoger onderwijs toegankelijk maken voor iedereen

Een recent onderzoek van de Federatie van Franstalige Studenten heeft de kost voor een jaar hogere studies voor een niet-kotstudent becijferd op 6.000 à 7.000 euro. Voor een kotstudent lopen deze kosten op tot 10.000 à 12.000 euro per jaar. Voor vele gezinnen is dat onbetaalbaar.

Een van de probleemposten in het studiebudget is de huisvesting. Die is goed voor 3.150 euro. Daarop volgen: het eten (1.316 euro), de inschrijvingskosten (gemiddeld 647 euro), culturele activiteiten (300 euro), lesmateriaal (tussen 234 en 284 euro) en de vervoerskosten (298 euro).

België ratificeerde in 1983 het VN-Verdrag inzake de Economische, Culturele en Sociale Rechten van de Mens. In Artikel 13 lezen we dat "het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor eenieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt". Er werden nog maar weinig inspanningen gedaan om dat waar te maken. En het ziet ernaar uit dat de situatie alleen maar verergert.

Zo is België een van de weinige Europese landen die voor de huisvesting van studenten geen steunmaatregelen heeft uitgewerkt. Bovendien bestaat er geen specifieke reglementering die huurcontracten voor een duurtijd van 10 maanden – de duur van een academiejaar – voor studenten mogelijk maakt. Veel studenten zijn dan ook verplicht om een huurcontract voor 12 maanden af te sluiten. Ze moeten dus twee maanden extra betalen, terwijl ze dan dikwijls niet op hun kot verblijven.

Voorstellen van de PVDA+

1. Studiebeurzen moeten in het begin van het jaar automatisch worden toegekend aan al wie er recht op heeft. Geen ingewikkelde procedures en lange wachttijden.
2. Verhoging van de studiebeurzen en uitbreiding van de criteria om er recht op te hebben. Op termijn willen we de algemene invoering van een maandelijks studietoelage voor alle studenten, zoals dat het geval is in verschillende Scandinavische landen.
3. Geleidelijke opheffing van alle inschrijvingskosten voor het hoger onderwijs.
4. De gewesten moeten overheidsgeld investeren in de bouw en het beheer van goedkope studentenwoningen van hoge kwaliteit.
5. Geen toegangsexamens voor hoger onderwijs en geen bekwaamheidsproeven voor de centrale examencommissie op het einde van het middelbaar onderwijs.
6. De financiering van universiteiten en hogescholen moet worden verdeeld in functie van de noden en niet op basis van een willekeurig enveloppensysteem. Deze financiering moet volledig gedragen worden door de overheid, tegen de huidige tendens waarbij wegens het gebrek aan middelen lesprogramma's en programma's voor wetenschappelijk onderzoek afhankelijk worden van privéfondsen.

7. Wetenschappelijk onderzoek: openbaar en ten dienste van de noden van de samenleving

Naar schatting is ongeveer 80 procent van het geneesmiddelenonderzoek in Nederland en België rechtstreeks gebonden aan de farmaceutische industrie. Voor een zo delicaat terrein als de volksgezondheid is het onverantwoord dat commerciële ondernemingen zelf de publieke opinie informeren. In de Verenigde Staten sluiten veel universiteiten samenwerkingsakkoorden af met farmaceutische bedrijven in ruil voor miljoenen dollar. Dat kan niet anders dan tot misbruiken leiden. De universiteit zet dan haar onderzoekers onder druk om een onderzoek met negatieve resultaten stop te zetten of de resultaten ervan niet te publiceren. Sommige onderzoekers verloren zelfs hun baan.

Het onderzoek van en naar geneesmiddelen moet uit de handen van de industrie gehaald. Dat wetenschappelijke onderzoek moet volledig onafhankelijk gebeuren. Het is aan de overheid om dit onderzoek te organiseren en te financieren. De wetenschappelijke instellingen van de overheid die instaan voor onderzoek en controle van geneesmiddelen, voedingswaren en leefmilieu, moeten hun programma's autonoom kunnen opstellen.

Al vele jaren is België een van de Europese landen die het minst openbare fondsen voor onderzoek ter beschikking stelt. Vandaag besteedt ons land slechts 0,5 procent van zijn nationale rijkdom aan wetenschappelijk onderzoek. Finland bijvoorbeeld besteedt ongeveer het dubbele (0,9 procent). Onze laboratoria zijn slecht uitgerust en de technische middelen ontbreken. Onderfinanciering leidt tot slechte werkomstandigheden voor de onderzoekers en tot minder en slechtere resultaten. Op die manier drijft men de onderzoekscentra naar de grijparmen van privébedrijven en hun winstlogica.

Er is een grote onderfinanciering van het fundamentele onderzoek, want daaruit kunnen de privébedrijven niet onmiddellijk winst slaan. Er gebeurt ook weinig of geen onderzoek naar oplossingen voor een aantal van de grootste noden van de samenleving, omdat dat onvoldoende winst zou opleveren. Om te voldoen aan de wensen van de privébedrijven wordt het resultaat van onderzoeken soms aangepast, niet openbaar gemaakt of vervalst. Onderzoekers en technisch personeel krijgen slechts contracten van beperkte duur en verlaten samen met hun kennis de onderzoekscentra.

Voorstellen van de PVDA+

1. Er moet openbaarheid zijn over de banden met de industrie en over de financiële belangen van onderzoekers en onderzoeksinstellingen.
2. 1 % van het bbp investeren in onafhankelijk en publiek wetenschappelijk onderzoek.
3. Een aanwervingsplan ontwikkelen voor jonge onderzoekers, met perspectief op een vaste carrière.
4. Herfinanciering van de grote fondsen voor wetenschap.
5. Een investeringsplan voor de openbare onderzoeksinfrastructuur (laboratoria, bibliotheken...)
6. Een meerjarenplan voor de volledige deprivatisering van het wetenschappelijke onderzoek.

8. Meer kinderopvang

Wie kinderen heeft, kan ervan meespreken: de combinatie van een baan – of het zoeken naar werk – met de opvoeding van de kinderen en het zorgen voor kinderopvang en babysit loopt niet altijd van een leien dakje. Ondernemingen eisen meer flexibiliteit met almaar variabelere uurroosters. Ondertussen blijft het aantal opvangplaatsen voor de allerkleinsten beperkt. Vrouwen worden hier het meest door getroffen. En de uitbreiding van de dienstencheques naar de thuisopvang van kinderen houdt geen rekening met het inkomen van de ouders en garandeert niet dat de personen die instaan voor de opvang, de nodige opleiding hebben.

Er moeten collectieve oplossingen komen om aan alle noden te voldoen, gebaseerd op de interpersoonlijke solidariteit en met een garantie voor het welzijn van de kinderen.

Dat betekent: nieuwe kinderopvangstructuren, dicht bij huis, financieel toegankelijk en van goede kwaliteit. Er zijn onmiddellijk 7000 nieuwe opvangplaatsen nodig in de voorschoolse en 6000 in de buitenschoolse kinderopvang.

Het personeel ervan moet opgeleid zijn, met een stabiele, vaste en correct betaalde baan.

Elk kind heeft recht op duurzame opvang van hoogstaande kwaliteit, ongeacht zijn gezondheidstoestand en ongeacht de economische situatie van zijn ouders of hun woonplaats.

Voorstellen van de PVDA+

1. Oprichting van collectieve en flexibele opvangstructuren: er moeten zo snel mogelijk 10.000 nieuwe opvangplaatsen komen om de ergste tekorten, vooral in Henegouwen en Brussel, op te vangen.
2. Een eenheidsstatuut voor alle werknemers uit de sector en een inkomen dat aanleunt bij dat van de onderwijzers.
3. Verbod om dienstencheques te gebruiken in de kinderopvang. De opvang moet toegankelijk zijn voor iedereen, aan een tarief afhankelijk van het inkomen.
4. Minstens één kinderbewaarplaats in elke gemeente, voor iedereen toegankelijk. Dat geeft ouders de kans op adem te komen, boodschappen te doen, voor het huishouden te zorgen of gewoon wat tijd te maken voor zichzelf. Deze diensten zouden erkend moeten worden omdat zij nuttig zijn voor de ouders en goed zijn voor de socialisatie van het kind.

9. Goedkopere en betere gezondheidszorg

In ons land kan één op drie gezinnen de rekening van de gezondheidszorg vaak niet betalen. De hoge ziekenhuisfacturen wegen zwaar door omwille van de supplementen die de specialisten vragen. De levensverwachting van de werknemers en werklozen ligt 3 à 5 jaar lager dan bij de rijken. Het aantal te verwachten levensjaren in goede gezondheid ligt zelfs 18 à 25 jaar lager. De gezondheidstoestand wordt voornamelijk bepaald door de sociale ongelijkheid. De leefhygiëne speelt hierin een rol, maar vooral het werk dat men verricht, de plaats waar men woont (de mate van vervuiling daar), de stress en de kostprijs van de gezondheidszorg.

Gezondheid mag geen koopwaar worden. Door de gezondheidszorg te commercialiseren en te privatiseren, wordt de sociale ongelijkheid nog groter: de rijkste klanten brengen het meest op en worden dus bevoordeeld en beter verzorgd.

De PVDA+ vindt dat iedereen recht heeft op een toegankelijke, solidaire en goede gezondheidszorg en verdedigt dat niet alleen in woorden, maar vooral in daden. Al 35 jaar organiseren de elf groepspraktijken van de organisatie Geneeskunde voor het Volk, opgericht door de PVDA, gratis geneeskunde van hoge kwaliteit.

De toegang tot de gezondheidszorg moet gelijk zijn, in welk gewest men ook woont. De regionalisering van bevoegdheden als preventie en welzijn veroorzaakt chaos in de gezondheidszorg. Niet minder dan negen verschillende excellenties zijn verantwoordelijk voor volksgezondheidsbeleid in dit land. Wanneer op bepaalde plaatsen een epidemie van hersenvliesontsteking uitbreekt, moeten die excellenties allemaal hun zegje kunnen doen over de terugbetaling van het vaccin tegen meningitis. Bij een volledige splitsing wordt de waanzin nog erger. De communautarisering zal een veelvoud van reglementeringen meebrengen met een hoge administratieve kostprijs.

De PVDA+ vindt dat preventie, in de ruime betekenis van het woord, gebaseerd moet zijn op een goede sociale zekerheid, een gezond leefmilieu, een betere bescherming op het werk en degelijke woningen.

Voorstellen van de PVDA+

1. Voor een lagere geneesmiddelenprijs: invoering van het kiwimodel zoals in Nieuw-Zeeland. Dankzij een systeem van openbare aanbestedingen kosten de geneesmiddelen daar 50 tot 90 procent minder. Als dit systeem hier zou toegepast worden, zou de ziekteverzekering elk jaar 1,5 miljard euro uitsparen. Geld dat de overheid zou kunnen gebruiken om de geneesmiddelen terug te betalen, om te investeren in de sector van de gezondheidszorg en om alle raadplegingen bij de huisarts volledig terug te betalen.

2. Veralgemening van gratis wijkgezondheidscentra zoals Geneeskunde voor het Volk. Eerstelijnsgezondheidszorg moet prioriteit krijgen. Een bezoek aan de huisarts zou volledig terugbetaald moeten worden. Het is de huisarts die zijn patiënt het best kent. Hij beheert zijn globaal medisch dossier en is zijn vertrouwenspersoon. Hij is het die de beste raad kan geven als de patiënt een specialist nodig heeft.

3. Afschaffing van alle supplementen op erelonen en op medisch materiaal bij een ziekenhuisverblijf. Iedereen moet volledig toegang krijgen tot alle ziekenhuizen. Elke patiënt moet een beroep kunnen doen op specialisten en ziekenhuizen aan ziekenfondstarief en binnen een redelijke termijn. De openbare ziekenhuizen moeten blijven en moeten geherfinancierd worden. De samenwerking tussen ziekenhuizen in dezelfde regio moet versterkt worden om het zorgaanbod te verbeteren op basis van wetenschappelijke en sociale criteria, en niet om ten alle prijze te besparen.

4. Voor een betere preventie, nationale en kosteloze campagnes voor het opsporen van ernstige ziekten, in alle regio's van het land.
5. De Comités voor preventie en bescherming op het werk moeten het recht hebben om de arbeidsgeneesheer te benoemen en om het werk stil te leggen als de productieomstandigheden gevaarlijk of ongezond zijn.
6. Niet-medische zorgkosten zoals de verzorging van chronisch zieken en de hulp aan bejaarden bijvoorbeeld bij verplaatsingen moeten terugbetaald worden door de federale sociale zekerheid. Een bijkomende zorgverzekering zou overbodig moeten zijn.
7. De numerus clausus voor studenten geneeskunde moet afgeschaft worden.
8. Het gezondheidsbeleid moet volledig federaal zijn. De niet-medische zorgen en de preventieve geneeskunde moeten geherfederaliseerd worden.

10. De prijs van een verblijf in het rusthuis mag nooit hoger zijn dan het pensioen

Vandaag kan één bejaarde op twee die naar een rusthuis gaat, de rekening niet betalen zonder de hulp van familie of OCMW. Wanneer een OCMW tussenkomt, moet het een deel daarvan terugvragen bij de familieleden van de bejaarde, behalve indien hun inkomen te laag zou zijn.

De organisatie van christelijke gepensioneerden raamt de gemiddelde kost van een rusthuis op 1.286 euro per maand, volledig ten laste van de gepensioneerde. Hierin zijn nog geen supplementen begrepen, zoals tv, telefoon, luiers enzovoort. Voor een deel van de gepensioneerden is dat een drama.

Ongeveer een vijfde van de 65-plussers en een vierde van de 75-plussers moet rondkomen met minder dan 822 euro per maand. Een miljoen gepensioneerden ontvangt vandaag een pensioen van minder dan 1.000 euro per maand.

Koppels worden gescheiden wanneer de ene partner naar het rusthuis gaat en de andere – met wie het beter gaat – thuis achterblijft.

Ook hier versterkt de commercialisering van de sector de sociale ongelijkheid. Privébedrijven hebben winst geroken, op de rug van de maatschappij, en drijven de prijzen de hoogte in.

Rusthuizen worden verkocht aan commerciële bedrijven. De wetten van het kapitaal beginnen te spelen: om winst te kunnen maken, moeten de kosten laag gehouden worden. Maar in de non-profit zijn 80 à 85 procent van de kosten personeelskosten. Het principe van de winst drijft dus onvermijdelijk de zorgprijs zelf de hoogte in. Dat leidt naar het einde van het solidariteitssysteem dat iedereen dezelfde rechten waarborgt.

De PVDA+ vindt dat de prijs voor een verblijf in het rusthuis nooit hoger mag zijn dan het pensioen dat de gepensioneerde ontvangt.

Iedereen een rustige oude dag waarborgen, dat is een centrale opdracht van de overheid. Het openbare aanbod moet voldoende hoog blijven. In 2030 zullen er 185.000 rusthuisbedden nodig zijn. Tegen die tijd moeten er dus 800 extra rusthuizen worden gebouwd, met elk 80 bedden. Nu al is er in de Franse Gemeenschap een tekort van 1400 plaatsen.

De crisis moet de overheid ook aanzetten om te investeren in tussenliggende formules voor bejaarden die niet naar een rusthuis hoeven: toegankelijke woningen, diensten en thuisverzorging, integratie in de wijken.

Voorstellen van de PVDA+

1. De prijs voor een verblijf in een openbaar rusthuis mag nooit hoger zijn dan het pensioen van de gepensioneerde.
2. De bouw van 800 rusthuizen met elk 80 bedden tegen 2030.
3. De bouw van woningen die toegankelijk zijn voor ouderen, uitbreiding van de dienstverlening en de thuiszorg.

11. De zorgverzekering: in de sociale zekerheid en voor iedereen

In 2001 voerde de Vlaamse regering de “zorgverzekering” in. Alle Vlamingen van 26 jaar of ouder worden sindsdien verplicht jaarlijks 10 euro te betalen aan een Vlaamse zorgkas, om zich te verzekeren voor behoeften waar een volwaardige sociale zekerheid normaal voor zou moeten instaan. De zorgverzekering geeft wie zwaar zorgbehoevend wordt het recht op 105 euro per maand voor alle mogelijke niet-terugbetaalde mantelzorg, zoals menselijke hulp van derden, niet-terugbetaalde pijnstillers, hulpmiddelen enzovoort.

Al snel steeg de bijdrage voor de zorgverzekering van 10 naar 25 euro per jaar. Want er waren onvoldoende inkomsten om aan de zwaar zorgbehoevenden de beloofde uitkering toe te kennen. Vermoedelijk zal de bijdrage in de nabije toekomst nog verder stijgen, omdat de vergrijzing voor toenemende zorgbehoeften zorgt.

Eind 2007 liepen 100.000 mensen een boete op van 250 tot 500 euro wegens het niet betalen van de premie. Een 50.000 kwamen ervoor voor de rechtbank.

Het is absurd dat niet-medische zorgkosten geen deel uitmaken van de algemene sociale verzekering. Dat vindt ook het Europese Hof van Justitie.

De zorgverzekering is een asociale verzekering. Iedereen moet 25 euro betalen, ongeacht zijn of haar inkomen. Armen betalen dus in verhouding meer dan rijke mensen. Dat druist in tegen het solidariteitsprincipe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Maar de Vlaamse regering weigert hogere bijdragen te vragen aan kapitaalkrachtige burgers en weet tegelijk ook dat een algemene verhoging van de bijdrage onpopulair zou zijn. Daarom worden de criteria om een uitkering voor zorgverzekering te krijgen dan maar strenger.

De Vlaamse zorgverzekering toont hoe communautaire splitsing leidt tot kafkaïaanse toestanden, tot inefficiëntie en tot discriminatie op basis van woonplaats of afkomst. Vlamingen die niet betalen krijgen boetes en sancties, maar Walen hebben geen recht op de zorgverzekering. Brusselaars mogen dan weer kiezen. Maar een Brusselaar die in 2006 instapte zal eerst 10 jaar lang bijdragen moeten betalen vooraleer hij ervan kan genieten. Een Vlaming die in Wallonië woont en in Vlaanderen werkt, kan niet instappen in de zorgverzekering. Je moet wonen én werken in Vlaanderen, tenzij je burger bent van een ander Europees land. Een Nederlander die in Nederland woont en in Vlaanderen werkt, is dan weer verplicht de bijdrage voor de zorgverzekering te betalen.

Het Europese Hof van Justitie bepaalde dat de regels van de Vlaamse zorgverzekering discriminerend zijn en aangepast moeten worden. Europa verbiedt namelijk discriminatie van Europese lidstaatsburgers in andere staten, niet in andere gewesten.

Voorstellen van de PVDA+

De zorgverzekering moet integraal deel uitmaken van de sociale zekerheid en voor het hele land van toepassing zijn.

12. Degelijke opvangcentra voor mindervaliden

In België leven 200.000 mensen van een gehandicaptenuitkering en 70.000 van een uitkering voor arbeidsongeschiktheid. (De bejaarden met een handicap zijn hier niet bij inbegrepen). Deze uitkeringen zijn te laag om er behoorlijk van te kunnen leven. Volgens de Nationale Arbeidsraad zouden de invaliditeitsuitkeringen met 23 procent verhoogd moeten worden om de toestand te corrigeren.

Wie als mindervalide wordt erkend door de overheid, heeft in principe recht op vrije toegang tot aangepaste opvang en/of begeleiding. België is zeker in staat om voor al zijn mindervaliden een goede opvang te organiseren. Maar de meeste instellingen in België zijn volzet. Vermits de vraag hoger ligt dan het aanbod, ontstaan er wachtlijsten... die almaar langer worden.

Voor Wallonië en het Brussels hoofdstedelijk gewest zijn er geen cijfers beschikbaar. In Vlaanderen staan meer dan 6.000 mensen op de wachtlijst. Door het beperkte aanbod, de kostelijke infrastructuur en het gebrek aan financiële middelen worden we vandaag geconfronteerd met een verborgen sociale catastrofe.

Ouders die een zwaar afhankelijk mindervalide kind hebben, zoeken wanhopig naar een plaats wanneer dat kind volwassen wordt. Vaak zijn het de ouders zelf die diensten moeten oprichten voor hun gehandicapte kinderen. In dat opzicht is de situatie vergelijkbaar met die van de sociale woningen. De ouders schrijven zich in op de lijsten van de verschillende centra in België, en wachten af. De huidige noden zijn zo groot dat er onmiddellijk zes extra centra zouden moeten komen voor telkens een honderdtal mindervaliden.

De UNO-resolutie 2856 (XXVI) van 20 december 1971 bepaalt dat personen met een mentale handicap recht hebben op aangepaste opvoeding, werk, opvang en begeleiding.

In België worden er nog altijd mentaal gehandicapten geïnterneerd in gevangenissen, bij gebrek aan aangepaste opvangplaatsen in de instellingen van de verschillende gewesten. De psychiatrie biedt vaak enkel crisisopvang aan. Eens de crisis voorbij is, keren patiënten terug naar huis. Hun omgeving moet dan verder instaan voor de zorg. Wanneer de familie het niet meer aankan, is internering vaak de enige oplossing.

Voorstellen van de PVDA+

1. Oprichting van bijkomende aangepaste en goede opvangcentra voor zwaar afhankelijke mindervaliden.
2. Verhoging van de invaliditeitsuitkeringen met 23 procent.
3. Een gewaarborgde socioprofessionele reïntegratie van wie arbeidsongeschikt is. Wie kiest voor een opleiding in het kader van een professionele reoriëntatie, moet kunnen rekenen op voldoende financiële ondersteuning en omkadering en – wanneer de opleiding met succes is volbracht – nog gedurende een bepaalde periode verder zijn sociale rechten genieten tot hij een passende job vindt. De verhoogde uitkering die men tijdens de opleidingsperiode ontvangt, moet hoger zijn en moet cumuleerbaar zijn met de uitkering tijdens de toegelaten arbeidsperiode.
4. Alle openbare gebouwen en het openbaar vervoer moeten toegankelijk zijn voor iedereen.
5. Verbod om mentaal gehandicapten in de gevangenis te plaatsen.
6. In België is het gehandicaptenbeleid zeer complex en versnipperd tussen verschillende bevoegdheidsniveaus (federaal en gewestelijk) wat een grote verhoging van de middelen belemmert. Dat moet gerationaliseerd worden door bepaalde bevoegdheden te herfederaliseren.

13. Tegen de armoede: een gegarandeerd minimuminkomen van 1.024 euro per maand

Eén Belg op de zeven loopt een “verhoogd risico” om in de armoede te belanden. Concreet betekent dit dat zo’n anderhalf miljoen mensen het moeten stellen met een inkomen van minder dan 860 euro per maand voor een alleenstaande of 1.805 euro per maand voor een gezin. Onder hen bevinden zich meer en meer mensen met een job.

180.000 mensen hebben al eens een medische behandeling uitgesteld om financiële redenen. Meer dan 600.000 mensen wonen in een onvoldoende verwarmde woning. 1.800.000 mensen geven aan dat ze op het einde van de maand moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Meer mensen moeten een beroep doen op het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn: werklozen, slachtoffers van het activeringsbeleid van de federale regering, uitzendkrachten, eenoudergezinnen...

Volgens het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding liggen de meeste uitkeringen in ons land onder de Europese armoededrempel.

Deze situatie is onaanvaardbaar in een land waar de rijkste tien procent van de bevolking een gemiddeld vermogen van 1,9 miljoen euro bezit, goed voor meer dan de helft van de nationale rijkdommen.

Voorstellen van de PVDA+

1. Het minimuminkomen moet netto 1.024 euro per maand bedragen voor een alleenstaande en 2.000 euro voor een gezin met twee kinderen. Ongeacht of het gaat om een leefloon, een werkloosheids-, ziekte- of invaliditeitsuitkering of een pensioen.
2. Het leefloon moet betaald worden door de federale regering. Het is niet normaal dat de gemeenten de helft van het leefloon van hun inwoners moeten betalen. Dat systeem bestraft de armste en meest sociale gemeenten.
3. De sociale tewerkstellingsprogramma’s voor het inschakelen van mensen die leven van een leefloon moeten gehandhaafd blijven.
4. Er moeten objectieve criteria komen voor de toewijzing van sociale woningen, van kamers in rusthuizen en van woningen voor bejaarden.
5. Het sociale beleid van de gemeenten moet volledig in handen genomen worden door de OCMW’s.

14. Bus, tram en metro: een fijnmazig en toegankelijk openbaar vervoer

Veel mensen kunnen enkel met de auto op hun werk geraken. Een kwart van de werkgevers geeft aan dat zijn bedrijf niet of onvoldoende bereikbaar is met het openbaar vervoer. Er is dringend een beleid nodig dat werk maakt van openbaar vervoer.

In ons land zijn bus, tram en metro nog openbaar. De vervoersmaatschappijen werken behoorlijk, wat blijkt uit het groeiende aantal reizigers op De Lijn, MIVB en TEC. Maar deze maatschappijen worden bedreigd door het beleid dat op Europees niveau uitgetekend wordt. De Europese Unie heeft al meermaals geprobeerd de sector open te stellen voor privémaatschappijen. De vakbonden zijn erin geslaagd die evolutie af te remmen. In de landen waar de privatisering van het openbaar vervoer wel is doorgevoerd, is er een overaanbod op de drukke lijnen in en rond de steden, terwijl de lijnen die verafgelegen of minder bevolkte gebieden bedienen, verdwijnen. De prijzen voor de reizigers stijgen er, terwijl de dienstverlening en de werkomstandigheden van de werknemers erop achteruitgaan. De tendens om te privatiseren moet stoppen.

Om de mobiliteit van mensen die geen wagen hebben te garanderen, om de uitstoot van broeikasgasen te verminderen en om een maatschappelijk antwoord te bieden op de stijgende oliepijzen, zijn openbaarvervoermaatschappijen de oplossing van de toekomst.

De ontwikkeling van het openbaar vervoer past ook in de strijd tegen de crisis. De sector is arbeidsintensief en de banen zijn er duurzaam. De ontwikkeling van het openbaar vervoer kan helpen om werknemers die hun baan in de automobielsector hebben verloren, weer aan de slag te helpen.

Voorstellen van de PVDA+

1. Voor een verhoging van de frequentie –vooral 's avonds en in het weekend – en van de capaciteit tijdens de spitsuren van bus, tram en metro. Nachtbussen in en rond grote steden.
2. Het openbaar vervoer naar scholen en industriezones moet verbeteren. Geen nieuwe bedrijventerreinen zonder mobiliteitsplan (te betalen door de bedrijven).
3. Een verlaging van de tarieven met 50 % en een gemeenschappelijk ticket voor alle openbaarvervoermaatschappijen. In landen waar men dit systeem heeft ingevoerd, is het aantal gebruikers van het openbaar vervoer verdubbeld. Geen “derdebetalerssysteem” waarbij gemeenten een deel van de kost betalen. Dat leidt tot ongelijkheid al naargelang de gemeente waar je woont.
4. Betere aansluiting tussen bussen en treinen. Verplichte samenwerking op het vlak van tarieven, abonnementen enzovoort tussen De Lijn, MIVB en TEC voor het “gewestgrens-overschrijdend” vervoer.
5. Meer busstroken in de steden en langs de grote invalswegen.
6. Parkeerruimte voor auto's creëren in de buurt van bus-, tram- en metrolijnen.
7. Investeren in een veilig openbaar vervoer, zowel voor reizigers als voor chauffeurs. Begeleiders op sommige lijnen betekent ook extra tewerkstelling.

15. Vrije tijd op mensenmaat, met sportverenigingen, jeugdhuizen en muziekgroepen, wandelclubs en seniorenorganisaties...

Wij streven ernaar dat het beleid ervoor zorgt dat vrije tijd, sport en cultuur populair zijn in de werkelijke zin van het woord. Met toegang voor allen, met deelname van allen. Sport, cultuur en vrije tijd dragen bij tot een solidaire samenleving waarin mensen elkaar kennen en waarin ze hun potentieel kunnen ontwikkelen. Veel talenten worden door de commerciële sector dikwijls niet gewaardeerd. Wij pleiten voor een solidair, tolerant en gedifferentieerd sport- en cultuurleven.

Talrijke lokale clubs en groepen draaien op vrijwilligers. Het verenigingsleven wordt veel te weinig door de overheid ondersteund in vergelijking met wat die overheid uitgeeft aan prestigeprojecten. En dat verenigingen hun financiële problemen oplossen met fuiven en avonden, zit er dikwijls niet in omdat zij niet beschikken over een degelijke zaal. Recente reglementeringen verhogen nog de financiële druk op hun werking. De verenigingen moeten kunnen optornen tegen de druk van de commercie. Om de diversiteit en het voortbestaan ervan te garanderen moet de overheid hen financieel en praktisch ondersteunen. Zij moet de infrastructuur vernieuwen, de vorming van de vrijwilligers ondersteunen en het vrijwilligersstatuut opwaarderen.

Daarbij willen we een klemtoon zien op de inspanningen voor sport- en cultuurinitiatieven met een specifieke missie naar moeilijk bereikbare doelgroepen. We denken daarbij aan maatschappelijk kwetsbare wijken, aan mindervaliden, aan senioren die uit de boot vallen enzovoort.

Alle mensen moeten de mogelijkheid krijgen op hun niveau aan sport- en cultuuractiviteiten deel te nemen en ze, indien nodig, zelf te organiseren. De overheid moet zorgen voor speelpleinen, buurtcentra, fuifzalen, vormingscentra, kampeerterreinen. De sluiting van parochiezaaltjes heeft misschien meer schade aangericht dan gedacht wordt. Dikwijls heeft de commercie het circuit van allerlei muziekbands en het populaire uitgaansleven weggeconcurrerd. De overheid mag niet toelaten dat wat nog overblijft in privéhanden terecht komt.

Hoe jonger mensen met sporten beginnen, hoe langer zij doorgaans sportief actief blijven. En dat geldt ook voor cultuur. Daarom is het verstandig dat kinderen vanaf de basisschool kennismaken met sport en cultuur, niet alleen binnen de schooluren maar ook tijdens de middagpauze en na schooltijd. Dat is ook handig als alternatief voor opvang en studie, en niet duur. Hier en daar lopen al degelijke initiatieven, zoals Buurtsport in Brussel. Ouders, kinderen en school zijn er heel tevreden over. Ook jeugdbewegingen kunnen met dit brede schoolconcept hun voordeel doen. Vrijwilligerswerk kan ook een leerdoelstelling worden voor de laatste twee jaar van de secundaire school.

Voorstellen van de PVDA+

1. Meer investeringen in een vrije tijd op mensenmaat.
2. Het vrijwilligersstatuut opwaarderen.
3. Investeren in zalen en voorzieningen voor het verenigingsleven. Geen privatiseringen van de bestaande infrastructuur.
4. Minimaal 3 % buitenspeelruimte in elke woonwijk.
5. Schoolpleinen openstellen als sport- en speelruimte.
6. Sport en cultuur opnemen in de onderwijsdoelstellingen.
7. De samenwerking tussen scholen en sportverenigingen bevorderen.
8. Een gratis cultuurkaart voor elke jongere.

16. Milieu: een ambitieus plan om de woningen te isoleren

De opwarming van het klimaat vraagt om dringende collectieve en globale oplossingen. Tegen 2020 moet de uitstoot van CO₂ met 25 à 40 procent verminderd zijn. Ten laatste in 2015 moet de uitstoot beginnen dalen.

De vervuiler betaalt, zeggen onze regeringen, maar ze hebben het nooit over de grootste vervuilers. Ze richten zich liever tot de gewone burger, met allerlei taksen die wegen op een doorsnee huishoudbudget. Wij stellen oplossingen voor die socialer zijn:

- de grote vervuilers moeten betalen;
- de mensen die niet de middelen hebben om de nodige investeringen te doen, moeten geholpen worden door de overheid, zodat ze kunnen besparen op energie, met name door de woning te beter te isoleren.

Heel wat huizen zijn slecht geïsoleerd. Drie huizen op de tien hebben nog geen dubbel glas, vier op de tien hebben helemaal geen dakisolatie en zes op de tien geen muurisolatie. Heel wat huizen zijn nog niet uitgerust met een hoogrendementsketel voor de verwarming. Er is dus nog veel ruimte om te besparen op energie. De meeste mensen zouden met plezier investeren in energiebesparende maatregelen, maar hebben daar niet de middelen voor.

De mensen moeten daarom bij de Gewesten geld kunnen lenen zonder interest. De terugbetaling van die lening gebeurt op basis van de effectief gerealiseerde energiebesparing. Doordat een gezin energie bespaart, daalt de energiefactuur. Met die besparing kan de lening terugbetaald worden.

Er is een ambitieus plan nodig om alle woningen en kantoorgebouwen in ons land uit te rusten met een goede isolatie. Deze maatregel zou de energiefactuur verlichten en de kwaliteit van de huizen verbeteren. Hij zou ook talrijke nieuwe banen creëren.

De Gewesten zouden een openbaar bedrijf voor duurzame energie kunnen oprichten.

90 km per uur op de snelweg wegens smogalarm: het gebeurt steeds vaker. Wie geregeld wordt blootgesteld aan hoge concentraties fijn stof, loopt een verhoogd risico op hart- en vaatziekten.

Maar een snelheidsbeperking is niet de efficiëntste maatregel. In Nederland zijn vrachtwagens al jaren verplicht uitgerust met een roetfilter. Vrachtwagens blazen namelijk enorme hoeveelheden van het gevaarlijkste fijn stof in de lucht. Die maatregel is ook bij ons dringend nodig.

Verder moet ook de bouw van nieuwe steenkoolcentrales aan banden worden gelegd. Bestaande steenkoolcentrales moeten ontmanteld worden, want ze stoten veel te grote hoeveelheden fijn stof uit.

Voorstellen van de PVDA+

1. Een ambitieus plan om alle gebouwen in ons land uit te rusten met een goede isolatie.
2. Alle vrachtwagens verplicht uitrusten met een roetfilter
3. Er mogen geen nieuwe steenkoolcentrales worden gebouwd.

17. Water een luxe?

Waarom de riooltaksen geen goede zaak zijn

Watervoorziening is in principe een openbare dienst, die voor iedereen beschikbaar is. Mar de Europese Unie wil de sector nu openstellen voor privé-investeerders, zoals de multinational Suez. Om de watervoorziening aantrekkelijk te maken voor bedrijven als Suez, moet er natuurlijk genoeg winst mee te rapen vallen. Vandaar dat de werkelijke kost van het water de laatste jaren volledig doorgerekend wordt aan de klant. De Europese Unie wil dat de gebruiker een prijs betaalt die alle kosten bevat van de cyclus van drinkbaar water: vanaf de winning van het water tot aan de zuivering na gebruik.

De waterfactuur in Vlaanderen is tussen 2006 en 2008 dan ook met 31 procent gestegen. In 99 gemeenten was er een stijging van meer dan 50 procent. Een gezin van vier personen betaalt nu ruim 450 euro per jaar voor zijn waterverbruik. De prijs bevat de rioleringsbijdrage, de prijs van de waterlevering en de zuiveringsbijdrage.

De oorzaak van die prijsstijgingen is niet de prijs van het drinkwater, want die bleef overal ongeveer gelijk, maar wel de verhoging van de bijdrage voor de afvoer – de “riooltaks” – (+157 procent) en van de bijdrage voor de zuivering van het afvalwater (+25 procent).

De bijdrage voor de zuivering is overal dezelfde. De riooltaks is een bijdrage die de gemeenten sinds 2005 mogen heffen om hun rioleringswerken te bekostigen. Het maximumbedrag ervan is vastgelegd op 1,185 euro per m³.

Dat de riooltaks berekend wordt per kubieke meter verbruikt water, is asociaal. Vroeger werden de rioleringskosten betaald via de gemeentebelastingen (de opcentiemen op de personenbelasting). De sterkste schouders dragen in dat geval de zwaarste lasten: via de progressieve aanslagvoeten in ons belastingsysteem. Bij verbruiksbelastingen als de riooltaks is dat omgekeerd. Want een werkloos gezin betaalt per kubieke meter water evenveel riooltaks als een topmanager. Dat is onrechtvaardig.

Je betaalt als consument nu twee keer. De gemeentebelastingen waarmee de riolen vroeger werden betaald, zijn immers niet verlaagd, veelal integendeel. Bovenop de gemeentebelastingen betaal je in meer en meer gemeenten ook nog een riooltaks. Het gaat over een aanzienlijk bedrag. De Sociaal Economische Raad schat de opbrengst van de riooltaksen voor Vlaanderen in 2007 op 250 miljoen euro.

De Vlaamse overheid schuift de kosten voor de broodnodige uitbreiding en hernieuwing van het rioleringsnet door naar de gemeenten, die de factuur via de riooltaksen op hun beurt doorschuiven naar de gezinnen. Het totale kostenplaatje voor de investeringswerken in riolering en waterzuivering zal de komende jaren naar schatting oplopen tot 7 miljard euro.

Omdat de kosten voor noodzakelijke rioleringswerken sterk verschillen van gemeente tot gemeente, dreigt de factuur in de ene gemeente veel hoger op te lopen dan in de andere. Zo steeg de waterfactuur in sommige gemeenten de afgelopen twee jaar zelfs met 69 procent. Dat is absurd, zo krijgen gezinnen hogere of minder hogere facturen naargelang de plaats waar ze toevallig wonen.

Voorstellen van de PVDA+

1. De PVDA+ pleit voor de afschaffing van de riooltaksen, zowel op gewestelijk als op gemeentelijk niveau, en wil de rioleringen betaald zien met de opbrengsten van de belastingen. Het kan niet dat de gezinnen extra moeten betalen voor water terwijl de Vlaamse overheid tegelijk een overschot heeft op de begroting. De gemeenten van hun kant zouden de kosten voor riolering en waterzuivering integraal moeten kunnen verhalen op de (Vlaamse) overheid, in plaats van de factuur door te schuiven naar de gezinnen.

De voordelen van deze maatregel:

- de waterfactuur voor de gezinnen zakt, want de riooltaks verdwijnt;
- de financiering gebeurt uit de algemene middelen, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen;
- de overheid kan naar alternatieve inkomsten zoeken zodat niet de gezinnen, maar (inkomsten uit) kapitaal of meerwaarden op de beurs belast worden;
- de waterfactuur is voor iedereen gelijk, en niet afhankelijk van de gemeente waar je woont.

2. De PVDA+ pleit voor totale transparantie van de waterfactuur. De Vlaamse (bovengemeentelijke) saneringsbijdrage en de gemeentelijke saneringsbijdragen zijn geïntegreerd in de waterfactuur. Het is dus de watermaatschappij die de saneringsbijdragen int. Maar die worden niet apart vermeld op de factuur, ze zijn verrekend in één "integrale waterprijs". De verschillende saneringsbijdragen moeten apart worden aangerekend, en er dient duidelijk vermeld op basis van welke politieke beslissingen de bedragen worden aangerekend.

3. Het openbare karakter van de watervoorziening moet behouden blijven en beschermd worden tegen elke poging om de sector te privatiseren.

4. Als een klant problemen heeft om zijn waterfactuur te betalen, mag het water niet worden afgesloten zonder toestemming van de bevoegde rechter.

18. Garanties voor voedselveiligheid in de landbouw

Het Belgische landbouwbeleid, sinds 2001 een bevoegdheid van de gewesten, wordt volledig bepaald door het Europese landbouwbeleid. Sinds de jaren 90 wordt dat beleid onder druk van de Wereldhandelsorganisatie volledig ontmanteld: de prijzen van basisproducten werden teruggebracht tot op het niveau van de wereldmarkt en alle beschermingsmechanismen werden afgevoerd. De liberalisering heeft geleid tot prijsschommelingen die de grillen van de markt volgen. Met vaak torenhoge voedselprijzen, zoals in 2006, tot gevolg.

Voor de PVDA+ is het eerste doel van een landbouwbeleid dat de voedselvoorziening gegarandeerd is, zowel op het gebied van kwaliteit als van kwantiteit. De nadruk moet liggen op gezonde voeding die toegankelijk is voor iedereen.

De landbouwproductie moet gebaseerd zijn op de reële noden en mag niet dienen om de winstdoelstellingen van de zakenwereld en van de agro-industrie te realiseren.

Voorstellen van de PVDA+

1. De prijzen van landbouwproducten moeten de productiekost van een middelgroot landbouwbedrijf weerspiegelen. Daarin inbegrepen alle kosten die nodig zijn om een goed sociaal statuut voor de landbouwers te verzekeren en om een goede kwaliteit van de voeding te garanderen.
2. De productie van landbouwproducten en de internationale handel ervan reguleren in functie van de behoeften en van de opbouw van voorraden.
3. Om de buitensporige winstmarges van tussenhandelaars in te dijken moet de overheid tussenkomen. Meer transparantie in de verschillende schakels van de voedselketen.
4. De internationale handel in landbouwproducten, in het bijzonder met de derde wereld, moet een eerlijke handel zijn. Exportprogramma's moeten kaderen in handels- en samenwerkingsakkoorden en mogen de voedselveiligheid en de economie van het land van bestemming niet schaden.
5. Het systeem van melkquota moet gehandhaafd blijven en verbeterd worden. De afschaffing van de melkquota in 2015 immers heeft als enige doel de verdere concentratie van de markt, met grotere productie-eenheden om de productiekosten te doen dalen.
6. We pleiten voor de rationalisering, centralisering en verdere uitbouw van de onderzoekscentra voor landbouw, tuinbouw en veeteelt. Deze centra zijn nu te veel verspreid over de verschillende bevoegdheidsniveaus. De basisvisie ervan moet duurzame landbouw zijn.

19. Gemeentelijke solidariteit

De gemeenten vallen onder de bevoegdheid van de gewesten. In 2008 had bijna de helft van alle Belgische gemeenten een begrotingstekort: 60 procent van de Vlaamse gemeenten, 40 procent van de Brusselse en 36 procent van de Waalse gemeenten. Voor 2009 zijn de gemeenten van plan hun belastingen met 4,2 procent te verhogen, of 265 miljoen euro in totaal. De helft van de inkomsten van de gemeenten is afkomstig van gemeentebelastingen en gemeentetaksen.

De gemeenten hebben heel veel geld verloren door de financiële crisis. (Veel gemeenten zijn aandeelhouder van Dexia.) Ook de liberalisering van de energiemarkt speelt de gemeenten parten. De begrotingstekorten van de gemeenten dreigen dus nog op te lopen, en de gemeentebelastingen stijgen dan mee.

Bovendien nemen de gewesten soms maatregelen, zoals de afschaffing van de gemeentebelasting op drijfkracht (ten voordele van bedrijven), zonder daar enige compensatie voor de gemeenten tegenover te stellen.

Voor de armste gemeenten worden getroffen. Zij hebben minder fiscale inkomsten en moeten dus hogere belastingen heffen.

Het takenpakket van de gemeenten blijft voortdurend uitbreiden (administratie, afval, containerpark, sport, investering in gescheiden riolering, de politiehervorming) zonder dat de gewesten of de federale regering met voldoende middelen over de brug komen om die taken uit te voeren.

Door de crisis stijgen de uitgaven van de gemeenten (stijgende armoede, meer uitgaven voor het OCMW, meer schuldbemiddeling, meer energiesubsidies, bijkomende taken i.v.m. het stookoliefonds, budgetmeters...). Steeds meer taken, maar de middelen stijgen niet mee.

De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Er moet een halt worden toegeroepen aan de neiging om het geld te gaan halen bij de mensen die al weinig hebben. Hoe armer een gemeente is, hoe lager haar inkomsten. Daardoor zal zij vlugger geneigd zijn de gemeentebelastingen te verhogen. In het rijke Knokke betaalt men... 0 procent gemeentebelasting.

Het Gemeentefonds dient om aan die fiscale onrechtvaardigheid te verhelpen. Dat fonds geeft meer aan arme steden en gemeenten. Maar de bijdragen voor het fonds worden kleiner. In 1978 kwam nog een derde van de inkomsten van de gemeenten uit het Gemeentefonds. Vandaag is dat nog maar een vijfde.

Voorstellen van de PVDA+

De dotatie van het Gemeentefonds verhogen.

Volgens de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten zullen de reserves voor de pensioenen van het personeel van de lokale overheden tegen het einde van 2009 bijna volledig opgebruikt zijn. Tegen 2025 is er zelfs 550 miljoen euro extra nodig. De Waalse Vereniging van Steden en Gemeenten vraagt dat de dotatie van het Gemeentefonds automatisch aangepast wordt aan de evolutie van de uitgaven van de gemeenten (vooral personeelskosten). Dat zou ook in Vlaanderen moeten. Het Gemeentefonds moet dus herfinancierd worden, via inkomsten uit de algemene belastingen.

20. Waarom splitsen? Is ons landje nog niet klein genoeg?

Wat hebben die maandenlange ruzies over Brussel-Halle-Vilvoorde ons nu eigenlijk opgeleverd? Zullen we uit de crisis geraken door België te splitsen? Zullen we het autobedrijf GM Antwerpen gemakkelijker kunnen redden? België is al zo klein, waarom het dan nog verder opsplitsen? Samenwerken is beter, om onze jobs te redden, om de pensioenen te verhogen, om ons spaargeld te beschermen.

Sommige politieke partijen in Vlaanderen willen meer macht voor 'de gewesten' Vlaanderen, Brussel en Wallonië. Zo willen ze de Vlaamse werkgevers hun zin geven. Die hopen op een 'sterk Vlaanderen' om het brugpensioen af te schaffen, om de wachtuitkeringen voor jongeren af te schaffen, om werknemers gemakkelijker te kunnen ontslaan, om de factuur van de crisis helemaal door de werknemers te laten betalen. Welke hardwerkende Vlaming heeft daar belang bij?

De voorstanders van de splitsing willen de geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië stoppen, zeggen ze. In werkelijkheid willen ze dat er minder geld stroomt naar de sociale zekerheid, het systeem dat ons een uitkering geeft bij ziekte, pensioen of werkloosheid. Bij al wie werkt, gaat een deel van het loon naar de kas van de pensioenen, de werkloosheid en de ziekteverzekering. Uit die kas krijg je geld als je ziek of werkloos wordt, met pensioen gaat, of als je kinderen hebt. Stel je voor dat we géén sociale zekerheid zouden hebben. In België is nu al 13 procent van de mensen arm. Zonder sociale zekerheid zou dat 42 procent zijn. In sommige landen is dat zo. In de VS bijvoorbeeld. Veel Amerikanen zijn vandaag niet verzekerd tegen ziekte en kunnen geen beroep doen op medische zorgen.

Het is waar dat er geld vanuit Vlaanderen naar Waalse werklozen stroomt. Simpelweg omdat er in Vlaanderen meer werk is, en de lonen er hoger zijn dan in Wallonië. Maar bij de pensioenkas is het precies omgekeerd. In Vlaanderen is er meer vergrijzing, dus krijgt Vlaanderen meer geld uit de pensioenkas. Omdat Brussel een jonge bevolking heeft, stroomt er voor de pensioenen geld vanuit Brussel naar Vlaanderen. Stel je voor dat de sociale zekerheid zou gesplitst worden. In een zelfstandig Vlaanderen zouden de Vlaamse gepensioneerden 3,5 miljard euro per jaar minder krijgen. Wie wordt daar beter van?

Ook binnen Vlaanderen zijn er trouwens geldstromen. Van de rijke provincie Vlaams-Brabant naar het minder rijke Limburg en West-Vlaanderen bijvoorbeeld. Moeten we Limburg en West-Vlaanderen dan ook maar afsplitsen?

Ons kleine landje telt vier verschillende regeringen, met in totaal 52 ministers en staatssecretarissen en 534 volksvertegenwoordigers en senatoren. België heeft de meeste ministers van heel de wereld. Wat een geldverspilling. Het is al gebeurd dat Vlaamse, Waals en Belgische handelsmissies van elkaar niet wisten, en elkaar toevallig tegenkwamen in Japan. Daar weten ze niet eens waar België ligt, laat staan Namen, Antwerpen of Eupen.

Voorstellen van de PVDA+

1. Behoud van de sociale zekerheid op federaal niveau, zowel voor de werkloosheidsuitkeringen, voor de kinderbijlagen en de ziekte- en invaliditeitsverzekering als voor de pensioenen. De federale overheid moet garant staan voor de gelijkheid van alle inwoners en voor de wederzijdse solidariteit.
2. Om de verstandhouding in België te verbeteren pleit de PVDA voor meer en beter taalonderwijs. Als jongeren op school de andere landstaal leren, zal dat de verstandhouding verbeteren. Er moeten meer middelen komen voor het taalonderwijs op school, en voor gratis taalcursussen voor volwassenen.
3. De terreinen waar de regionalisering geleid heeft tot inefficiëntie moeten opnieuw gefederaliseerd worden: het transport, het woonbeleid, de wegeninfrastructuur, het wetenschappelijk onderzoek... Er moeten homogene bevoegdheden komen voor deze terreinen, op centraal niveau.